

List ljudstvu v pouk in zabavo.

[illegible]

Savinjsko prebivalstvo si želi prilike, da na vi-
den in slovesen način da izraza svojim verskim, na-
rodnim in domoljubnim čustvom ob sedanjih veli-
kodušnih, katere doživljamo. Ker pa se vsled promet-
nih težav ni moglo udeležiti vseslovenskega romanja
na Brezje, zato se priredi za Savinjsko dolino in so-
se

v nedeljo, dne 29. avgusta 1915
veliko demoljubno romanje!

Prosili bomo, na tem priljubljenem romarskem kraju Maier Božjo, da priporoča naše molitve za presvitega cesarja, za hrabro našo armado, za ljubo Avstrijo in našo milo slovensko domovino Vseznogočnemu v uslišanje.

Glavno sv. opravilo s slovesno pridlobo bo ob ½ 11. uri predpoldan. Priporoča se, da pridejo čč. gg. dušni pastirji s procesijami.

Savinjski romarski odbor.

Vlada proti razkosavanju kmečkih posestev.

Zadnja leta so po naših krajih gotovo ljudje v velikem obsegu razkosavali kmetije in si z dobičkom, ki je pri posameznih posevkih znašal po več tisoč kron, polnili svoje denarnice. Razkosavanje se je nadaljevalo tudi v vojskinem času. Naša vlada je stopila tem grobokopom kmečkega stanu sedaj odločno na prste in je izdala sledečo prevažno c e s a r s k o n a r e d b o, ki je objavljena v državnem zakoniku dne 14. avgusta:

Ve v mirnih časih se je v raznih krajih število samostojnih kmetij znatno manjšalo. Posebno sta škodila dva vzroka: razkosavanje in zlaganje kmečkih posestev. Prekupei se pokupili zemljo, jo razbili in pri posameznih kosih strašno zaslužili. Pa tudi veleposestniki so kupili kmetovo zemljo in jo zlagali, da bi povečali svoja lovišča.

Vsled vojske grozi še večja nevarnost, da se to škodljivo gibanje še bolj poostri. Državi pa je mnogo lažje, če na tem, da ostane zemlja v rokah čim bolj številnega, stalnega in krepkega prebivalstva, ki svojo zemljo skrbi in umno obdeluje. Zato so potrebni primerni koraki proti nadaljnemu trganju kmetovte zemlje. Vse kmetijske organizacije so temu pritrdele.

Cesarska naredba z dne 9. avgusta določa, da se sme zemljo, ki je namenjena poljedelstvu, med živimi prenesti ali prodati le z dovoljenjem posebne komisije. Isto velja tudi za več nego 10 letne zakupe (če se posestvo da v najem). Večkrat pa je prodaja v interesu dosedanjega posestnika priporočljiva in zato naredba nima namena prav vsake prodaje preprečevati, pač pa je treba gledati, da se v vsakem slučaju presodi dopustnost prodaje z ozirom na to, da se ohrani skupnost posestva. Komisija sme dovoliti prodajo, če ta ne nasprotuje splošnim interesom na ohranitvi samostojnega kmetijskega kmetijskega stanu. Taki slučajji bodo podani, ako kmetično posestvo ostane ohranjeno v svojih bistvenih delih in je bode novi posestnik sam obdeloval; če se razdeli brez posredovanja osebe, ki bi iz tega vlekla dobiček, in se deli porabijo za povečanje obstoječih kmetij ali za ustanovitve novih domov, razdeli se tudi lahko, če razdelitev ne vzame posestvu značaja kmetije, dovoljeno je tudi razdeliti zemljo, ki sploh ne tvori sestavnega dela po bistvu pretežnega poljedelskega ali gozdnega obrata. Izjemoma je prodajo dovoliti, če se drugače ne da preprečiti popolnega propada kmetije; pa v tem slučaju naj se poišče primernega kupca.

Pravni posli, katerim komisija ni pritrdila, so neveljavni; zemljetekničnih prošelj brez pritrdila komisije se ne bo upoštevalo.

Zgorajšnje določbe pa ne veljajo za zemljo, ki je vpisana v deželno desko, v knjigo železnice i. t. d., ali pa leže v ozemlju mest z lastnim statutom ali v občinah pretežno mestnega značaja. Ravno tako ne veljajo zgorajšnji predpisi za zemljišča, ki očitveno presegajo obseg ene kmetije. Najvišja meja za obseg

ake kmetije je povprečni donos v šestkratni višini, ki je potrebna za ohranitev družine 7 glav. Besed ca. "ohvidro" pove, da se gre v tem slučaju za veleposelstva v najnižjem pomenu.

Pri čem pa veljaše zgornje določbe za razne pravne posle pri zemljiških varovanecih in cerkva in pri odprodaji pri sklenjenih domovih na Tirolskem. Dopolnje od strani komisije pa ni treba za prodajo zemlje za namene vojaštva, za ne uprave ali javnih obče koristnih naprav in javnega prometa, za obrtne, industrijske in rudarske naprave, pravni posli med zakonci, ženini in nevestami, živimi in v sordstvu in v svaštvu v ravni črti do četrtega kolena.

Na sedežu vsake okrajne sodnije se ustanovi zemljiško prometna komisija. V nji bodo predstojnik sodnije ali kak drug sodnik, zastopnik okrajnega glavarstva, zastopnik občine in zastopnik glavne kmetijske organizacije. Proti odloku te krajevne komisije je mogoča pritožba na deželno komisijo. Komisije morajo hitro poslovati.

Zelo lahko bi se preprečilo, potem te cesarske naredbe prisilne dražbe. Zato mora sodnik, predno izda rzsodbo, vprašati komisijo in če ta ne dovolj, ne priznati prodaje.

Vsak tisti, kdor bi iz spletkarskega namena proti tej cesarski naredbi podal napačne ali nepopolne podatke, se kaznuje z denarno kaznijo do 5000 K ali z zaporem do 6 mesecev."

To cesarsko naredbo s kmečkoga in narodnega staljšca toplo pozdravljamo. Če se bodo podrobna določila naredbе izvrševala tako, kakor se določa, bo marsikateri kmetija ostala ohranjena kmečkemu stanu, ki je glavni stebel sloveskega naroda.

Pozdravi naših težkih topov
Italijanom.

Podkovski mojster pri gorskem topništvu Jakob
Lončanič piše domov na Grabe pri Središču:

Aprila smo zapustili srbsko mejo ter se podali nad Ruse. Pridejenci smo bili hrabrim katoliškim Bavarcem, ki znajo z Rusi dobro računati. Po strašnem boju smo predrli sovražno erto ter nato podili Ruse noč in dan. Kjer so se postavili v bran, smo jih pregnali s svincom in jeklom. Božali so, da smo jim komaj sledili. Prebivalci Galicije so bili povsod veseli našega prihoda. Pri rekah Visloki in Sanu smo imeli hude boje. Trdovratno so se držali, vendar so bili vrženi. S Przemyslom se nismo dolgo igrali; vendar mi ostane v spominu, ker je tam padel moj brat soper Alojz ne daleč od mene, kar sem pa še lo poznše zvedel. Tam so razbijale naše 30.5 cm in 42 cm granate ruske utrdbe. Zemlja se je vzdigala po 100 metrov visoko, kjer se je razpočila kaka granata. Kar je bilo zunaj, je prišlo noter v zemljo in narobe. Srce nam je poskakovalo veselo ob teh prizorih. Ruskih ujetnikov je bilo na tisoče. Ko je padel Przemysl, smo odrlili nad starega našega sovražnika g. Italijana. In zdaj si ta že 2 meseca razbijajo glave na trdem kamenju, a še ni prišel 5 cm naprej, čeravno goni na nas svoje alpince in bersaglierje kot volje v mesnico. Kjer se jih kaj pokaže, jim pošljemo granato, ki jih razkadi v prah.

Danes e ravno leto, odkar sem neprestano v vojski v prvih artiljerijskih vrstah, a hvala Bogu, sem še cel. Samo 12 dni smo bili na Dunaju, kjer nismo čuli žvižgati krogel nad glavami, drugače pa zmiraj. V boju z Rusi nismo imeli nikakršnih izgub, ne na ljudeh, ne na konjih, tudi tukaj dosedaj še hvala Bogu nimamo nobenih. Vedno smo dobre volje. Pošiljam Vam gorske rože, planinke, z italijanske meje. Nabral sem jih, ko je sovražnik razbijal z granatami okoli nas, da so se skale rušile. Ko prižvižga njegova 28 cm granata po zraku, gledamo, kam bo udarila, potem gremo vsak svojo pot naprej. Naši 30,5 cm in 42 cm topovi pa žvižgajo lepše pozdrave. Lahom, tako, da jim hitro odkrijemo korajžo. Pozdrav s snega in skalovja, dokler se spet ne javim!

Prejšnjega brat Matej Lončarič poroča:
Nahajam se na Goriškem, kjer so najhujši bo-
ji, med Podgoro in Doberdobom. Kako je tu, se ne
da popisati. To se da samo videti, slišati in doživeti.
Imamo prave trdnjavske boje in Italijani zama-
najo prodreti našo prvo brambo črto. Vsi smo pol-
ni zaupanja v naše vodstvo in naše delo.

Človek, kaj si?

Četovodja **Kalst Ketis**, doma od Sv. Trojice v Slov. gorah, piše svoji ženi z italijanskega bojišča: Sedaj sem še zdrav, čeravno smo bili cel teden zopet v veliki nevarnosti, vendar ljubi Bog nas je tokrat zopet srečno ohranil zdrave, razen g. poročnika in kakih 6 mož.

Sedaj pridemo v drugo bitko. Ko naše poirte kosti malo skupaj spravimo, potem pa: „Udri ga po polentarju!“

Draga! Takšne misli navdajajo človeka ob takšnem pogledu. Pač tukaj se vidi očitno, čeravno nekateri nadejo tega pripoznati, da nismo rojeni za ta svet, temveč da pridemo po smrti na kraj, kjer dobi vsak svoje plačilo.

Draga moja žena! Ko to pišem, sedim na podrtem rovu, na koščero mizo naslonjen. Tukaj sem malo varen pred granatami in šrapneli, vendar ne smem se praveč zaneseti, ker včasih pride taka stvar kar nepričakovano. Opravi! sem danes že tudi bitko na ušjo pleme.

Srčkane pozdrave!

Italijani uničili smrekov štor.

Predtopničar Franc Kranjc, doma iz Ključarovec pri Ormožu in Vinko Prapotnik, doma iz Lačaveš, katera služita pri gorskem topn. polku št.
pišeta svojim domačin:

Dne 12. julija je bil lep poletni dan. Vse je po-
oivalo. A komaj mine poldan, nas začne hudobni po-
lentar z veliko silo napadati. Dal je okoli 60 streliv
iz svojih topov, pa seveda ni naredil nikake posebne
škode. Le enkrat se mu posreči, da je popolnoma za-
del v velik star smrekov stor. Granata, katere obse-
ga širokost 28 cm, je seveda s strašno silo vzdignila
staro korenino v zrak. Mi smo z velikim občudovan-
jem gledali ta prizor. Kar naenkrat zagledamo ital-
janskega opazovalca z rumeno zastavo v roki. Kaj
neki je pomenilo to, smo vpraševali drug drugega.
To je bilo znamenje, s katerim je opazovalec naznan-
jal po italijanski vojni črti, da je uničena avstrijska
artiljerija. Ali varalo jih je! Kajti mesto naših dobro
skritih topov so Lahi uničili le stari smrekov stor.

Mnogo pozdravov pošiljava vsem rojakom in čitateljem „Slov. Gospodarja“. Na veselo svidenje!

Ko streljam Italijane, na smeh
se držim.

Peter Svet iz Št. Petra v Savinjski dolini, ki služi pri domobranskih strelcih, piše svojemu sorodniku s koroško-italijanske meje:

Prav lepo Vas pozdravljam in se Vam zahvalim za časnike. Vsak teden jih željno pričakujem. Tudi moji tovariši se Vam zahvaljujejo. Borimo se tu za koroški meji za malo domovino proti zahrbtnemu sovragu Italijanu. Čez 3 mesce je že minulo, odkar taborimo na tej meji, a polentar ni tako močen, da bi s svojo premočjo prestopil našo mejo. Pred nami in nad nami tulijo krogle iz pušk in topov; pa tudi mi slovenski vojaki jim pošiljamo svinčanke v pozdrav.

Dokler še slovenska kri živi, Italijan od Avstrije nič ne dobi. Slovenec je rad vesel, zato si s tovariši včasih zapojemo kako narodno. Imamo pa tudi svoje pesmi, ki smo jih sami zložili. Ena izmed teh se tako-le začne:

Na visoki planinci
Jaz tukaj stojim,
Streljam Taljane,
Na suneh se držim.

Srène pozdrave in na veselo svidenje: Peter Svet, Alojz Hrovat iz Smarja, Ignac Klobasa iz Strojše vasi pri Ljutomeru in Frano Lesjak iz Sp. Ko-